

امنیت زنان و قلمروگرایی در محله‌های سنتی

فاطمه جم*، مریم محمدی**

چکیده

قلمروگرایی مفهومی است نشان‌دهنده میزان رضایت‌مندی استفاده‌کنندگان از فضا، و در ارتباط با ایجاد امنیت در فضای شهری و محله‌ای است. از این رو، تحقق آن می‌تواند زمینه‌ساز حضور فعال افراد در فضای شهری باشد. حس قلمرو و مالکیت بر فضا زمینه نظارت بر فضا را ایجاد می‌کند. بدین ترتیب این مفهوم در دو بعد محتوایی و کالبدی قابل بررسی و تحت تأثیر متغیر مداخله‌گر فرهنگ است. بررسی محلات در الگوی سنتی نشان می‌دهد که در گذشته تعریف حد و مرز محلات و داشتن سلسله مراتب فضایی، و در راستای آن الگوی جدایی زن و مرد، می‌توانست تقویت‌کننده حس داشتن قلمرو در زنان باشد، اما با تغییرات حاصل از گذشت زمان در ساختار محلات و از بین رفتن ابعاد کالبدی و محتوایی مفهوم قلمروگرایی، این بافت‌ها به گونه‌ای ناموفق عمل می‌کنند. هدف این مقاله بررسی مفهوم قلمرو از دید زنان و مردان در نمونه‌ای از محلات سنتی تهران است. بنابراین از روش پیمایشی و تحلیل همبستگی بهره می‌گیرد. متغیر مستقل در این مقاله شاخص قلمروگرایی است که نقش آن در احساس امنیت به‌عنوان متغیر وابسته، در میان زنان و مردان محله ایران واقع در منطقه ۱۲ شهر تهران به‌عنوان جامعه آماری مورد بررسی قرار می‌گیرد. نمونه‌ها به شیوه تصادفی خوشه‌ای انتخاب و ۲۰۰ پرسش‌نامه (با سهم مساوی برای زنان و مردان) در میان ساکنان توزیع شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها حاکی از آن است که در میان زنان و مردان، تفاوت قابل ملاحظه‌ای در میزان احساس امنیت براساس ابعاد کالبدی و محتوایی مؤلفه قلمروگرایی وجود دارد، به صورتی که زنان کمتر از مردان احساس امنیت در فضای محله‌ای دارند. در عین حال امروز، با توجه به تغییرات ایجاد شده در ساختار سلسله مراتبی محلات شهری، زنان حس مالکیت و قلمروگرایی کمتری نسبت به مردان دارند که این امر حضورپذیری آنها در فضای محله‌ای را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد.

کلیدواژه‌ها

زنان، امنیت، قلمروگرایی، محله، بافت سنتی

Women's security and territoriality in a traditional neighborhood

Fatemeh Jam
Maryam Mohammadi

Abstract

Concept of territoriality represents the rate of users' satisfaction of space, and is related to the provision of security in urban and neighborhood areas. Hence, its realization can lead to active participation of people in urban spaces. The sense of realm and ownership of space provides the basis for space monitoring. Therefore, the concept can be examined in two aspects of; content and physical and is impacted by the cultural Interfering variable.

Study of neighborhoods in traditional pattern shows; in the past defining the neighborhoods' boundaries and spatial hierarchy, and similarly pattern of gender segregation, could strengthen the sense of territory ownership in women, but with changes over time in the structure of neighborhoods and diminishing the physical and content dimensions of territoriality concept, these fabric act unsuccessfully.

The purpose of this paper is to examine the concept of territory from men and women's perspective in a sample area from Tehran traditional

neighborhoods. Survey method and correlation analysis is applied. In this paper, the independent variable is the territoriality index, which its role in providing feeling of security –as dependent variable- among male and female residents of Iran neighborhood, in the 12th region of Tehran is studied. Two hundred respondents were selected through random cluster sampling and questionnaires (with equal share for women and men) were completed from residents. Data analysis shows that there is a significant difference between women and men in the rate of security feeling based on the physical and content dimensions of territoriality. Women feel less secure than men in the neighborhood spaces. Meantime, due to changes in the hierarchical structure of urban neighborhoods, women have less feeling of ownership and territoriality than men, which affects their presence in the neighborhood spaces.

Keywords: Women, Security, Territoriality, Neighborhood, Traditional, Physical

